

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO REKOMENDACIJA

2006 m. spalio 6 d.

dėl tam tikrų priemonių, reikalingų efektyvesnei eurų banknotų apsaugai nuo padirbinėjimo, nustatymo

(ECB/2006/13)

(2006/C 257/07)

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 106 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statutą, ypač į jo 16 straipsnį ir 34.1 straipsnį,

kadangi:

- (1) Vadovaujantis Sutartimi ir Statutu, Europos centrinis bankas (ECB) ir, gavus ECB leidimą, valstybių narių, kurioms netaikoma išlyga, nacionaliniai centriniai bankai (NCB) išleidžia eurų banknotus.
- (2) Šis uždavinys apima apyvartoje esančių eurų banknotų patikimumo ir apsaugos užtikrinimą ir, tokiu būdu, visuomenės pasitikėjimą eurų banknotais.
- (3) Eurosistemos padirbtų banknotų aptikimo ir apyvartai tinkamų banknotų rūšiavimo, kuri atlieka kredito įstaigos ir profesionalūs grynųjų pinigų tvarkytojai, sistema⁽¹⁾ (toliau — sistema) nustato suderintus pakartotinio eurų banknotų išleidimo į apyvartą standartus ir tvarką euro zonoje. Konkrečiai, kai autentiškumą ir tinkamumą apyvartai turi atlikti banknotų tvarkymo aparatai, pakartotinai į apyvartą išleistiems banknotams tikrinti galima naudoti tik aparatus, kuriuos sėkmingai išbandė NCB. Šiuo tikslu NCB siūlo gamintojams bendrus banknotų tvarkymo aparatų testus, galiojančius visoje euro zonoje ir vykdomus naudojant bendrus testų komplektus, susidedančius iš, inter alia, parinktų padirbtų eurų banknotų klasių. Todėl tokiems testams būtina, kad tos pačios klasės padirbti banknotai būtų prieinami tiek pirminio sudarymo, tiek bendrų testų komplektų papildymo tikslu, ir kad dėl to būtų reguliariai keičiamasi tokiais banknotais, ir jie transportuojami Europos Sąjungoje tarp NCB.
- (4) Pagal 2001 m. birželio 28 d. Reglamento (EB) Nr. 1338/2001, nustatančio priemones, būtinas euro apsaugai nuo padirbinėjimo⁽²⁾, 4 straipsnio 2 dalį kompetentingos nacionalinės institucijos nedelsdamos pateikia nacionaliniams analizės centrams (NAC) analizei ir identifikavimui reikalingus kiekvieno banknoto, įtariamo esant padirbtu, tipo pavyzdžius. Be to, NAC siunčia ECB kiekvieną naują banknoto, įtariamo esant padirbtu, tipą, atitinkantį ECB priimtus kriterijus analizės ir klasifikavimo tikslais.

⁽¹⁾ Pateikiama www.ecb.int.

⁽²⁾ OL L 181, 2001 7 4, p. 6.

- (5) Reglamento (EB) Nr. 1338/2001 4 straipsnio 2 dalyje numatytos pareigos tiek kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, tiek NAC taikomos nepažeidžiant nacionalinės baudžiamosios teisės. Konkrečiai, jos neužkerta kelio naudoti ar laikyti banknotus, įtariamus esant padirbtais, kaip įrodymus baudžiamajame procese. Keliose valstybėse narėse tai labai kliudo padirbtų banknotų prienamumui NAC ir NCB, kurie nėra NAC.
- (6) Grynujų pinigų tvarkymo aparatų naudojimas, jų tikrinimas ir nuolatinis tobulinimas yra priemonė, palengvinanti padirbtų banknotų aptikimą ir tokiu būdu prisidedanti prie eurų banknotų išleidimo į apyvartą būdu, apsaugančiu juos nuo padirbinėjimo.
- (7) Todėl ypač svarbu, kad taip pat ir NAC bei NCB, kurie nėra NAC, būtų leidžiama transportuoti padirbtus banknotus sistemos tikslais, tinkamai atsižvelgiant į vykstantį baudžiamąjį procesą.
- (8) Sutarties 10 straipsnis reikalauja, kad valstybės narės, įskaitant policijos ir teismines institucijas, imtųsi visų atitinkamų priemonių, kad užtikrintų Bendrijos teisės vykdymą.
- (9) Efektyvi euro apsauga nuo padirbinėjimo yra svarbus Bendrijos teisės elementas. Apsaugos nuo padirbinėjimo pastangos yra susijusios tiek su Bendrija, dėl jos kompetencijos bendros valiutos atžvilgiu, tiek su valstybėmis narėmis, dėl jų kompetencijos baudžiamosios teisės ir politikos kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje.
- (10) Apskritai, baudžiamoji teisė ir baudžiamojo proceso teisės normos nepriklauso Bendrijos kompetencijai, nebent jos būtinos Bendrijos teisės vykdymui užtikrinti. Visais kitais atvejais gali reikėti priimti priemones pagal Europos Sąjungos sutarties VI antraštinę dalį dėl policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose.
- (11) Europos Sąjungos sutarties 29 straipsnis nustato, kad ES tikslo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje suteikti piliečiams aukšto lygio saugumą plėtojant bendrą valstybių narių veiklą siekiama, inter alia, derinant valstybių narių baudžiamosios teisės normas.
- (12) Eurosistemos pareiga užtikrinti apyvartoje esančių eurų banknotų patikimumą ir apsaugą reikalauja, kad būtų teikiamos rekomendacijos dėl tam tikrų politikos tikslų, tuo pačiu leidžiant ES ir nacionalinėms institucijoms apsvaistyti tokius tikslus ir priimti tinkamas priemones jų įgyvendinimui.

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Europos Komisija turėtų apsvaistyti galimybę pasiūlyti išplėsti NAC ir NCB, kurie nėra NAC, įgaliojimus, kad jie galėtų laikyti identifikuotus ir išanalizuotus padirbtų banknotų pavyzdžius bei taip pat reikalauti tokių banknotų ir juos teisėtai transportuoti ES viduje sistemos tikslais. Konkrečiai, Reglamento (EB) Nr. 1338/2001 4 straipsnio 2 dalis turėtų būti iš dalies pakeista, o 4 straipsnio 3 dalis atitinkamai išbraukta. Pastaroji dalis turėtų bent jau būti iš dalies pakeista taip, kad banknotų, įtariamų esant padirbtais, naudojimas ar laikymas kaip įrodymai baudžiamajame procese neužkirstų kelio pilnam 4 straipsnio 2 dalies taikymui, išskyrus atvejus, kai toks taikymas yra neįmanomas, atsižvelgiant į konfiskuotų padirbtų banknotų kiekį ir tipą.
2. Nors Reglamento (EB) Nr. 1338/2001 dalinis pakeitimas yra būtinas, kad būtų galima transportuoti padirbtus banknotus sistemos tikslais, o nacionalinės institucijos galėtų perduoti padirbtus banknotus, galima būtų išanalizuoti, kokia apimtimi bendroji veikla pagal ES sutarties VI antraštinę dalį gali būti naudinga tuo atžvilgiu. Konkrečiai, galėtų būti apsvaistytas 31 straipsnio 1 dalies e punkto taikimumas, kadangi konfiskuoti padirbti banknotai yra naudojami kaip įrodymai nacionalinėse teisminėse institucijose nagrinėjamame baudžiamajame procese. Konkrečiai, valstybės narės turėtų užtikrinti kad, jei nepažeidžiamos įtariamųjų ir kaltinamųjų teisės, NAC ir NCB, kurie nėra NAC, personalas gali teisėtai transportuoti ir laikyti konfiskuotų padirbtų banknotų kiekį sistemos tikslais su sąlyga, kad pareikalavus tokie banknotai yra nedelsiant grąžinami kaltinamosioms ar teisminėms institucijoms.

3. Nepriklausomai nuo minėtų priemonių priėmimo, valstybėms narėms gali reikėti iš dalies pakeisti savo nacionalinius teisės aktus siekiant palengvinti konfiskuotų padirbtų banknotų laikymą ir transportavimą sistemos tikslais. Ypač valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę panaikinti nacionalines teisės normas, nustatančias, kad konfiskuoti padirbti banknotai visą laiką turi būti laikomi teismo archyvuose, būti sunaikinami, perduodami tik policijai ar likti nacionalinėje teritorijoje.
4. Nepriklausomai nuo minėtų priemonių priėmimo, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę vystyti ir skatinti praktinius susitarimus su savo NCB, pagal kuriuos padirbti banknotai pateikiami pastariesiems sistemos tikslais, ir jais keičiamasi tarp NCB, galbūt naudojantis kaltintojo ar teismo nuožiūra.

Ši rekomendacija skirta Europos Sąjungos Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Bendrijų Komisijai ir valstybėms narėms.

Pasirašyta Frankfurte prie Maino, 2006 m. spalio 6 d.

ECB pirmininkas
Jean-Claude TRICHET